

Nagyszerű távlatok Budapest fejlődésének történetében

90–100 ezer új lakás épül Budapesten az V. ötéves tervidőszakban

Csütörtök délelőtt az Újváros háza nagytermében Kelemen Lajos általános elnökhelyettes elnöklével ülést tartott a főváros tanácsa. Az ülésen, amelyet Szépvölgyi Zoltán tanácselnök nyitott meg, részt vett és felszólalt Katona Imre, a budapesti pártbizottság első titkára. A tanácsülés napirendjén Budapest V. ötéves fejlesztési tervjavaslata szerepelt, amelyet Szépvölgyi Zoltán tanácselnök volt az előadója.

Kiemelte, hogy az új ötéves tervet a IV. ötéves terv sikerei alapozták meg. Az elmúlt öt esztendőben elért fejlődés minden korábbi időszakot felülmúl, és ez lehetővé tette, hogy mintegy 230 ezer fővárosi lakos költözzön korábbi-nál jobb, korszerűbb, egészségesebb lakásokba. A tanács a negyedik ötéves tervben 40 milliárd forintot költött fejlesztésre, az ötödik ötéves tervben 71 milliárdot határozott meg erre a célra, de ez különböző más forrásokkal együtt 76 milliárdra nő.

Csökken az egyszobás lakások száma, nőtt a két és többszobás lakások aránya. És bár városnyi nagyságú új lakótelepek jöttek létre, a budapesti lakásigénylők száma nem csökkent, hanem emelkedett, az 1971. évi 93 ezerrel szemben 1975 végére 140 ezerre nőtt.

Lakásépítés

A beszámoló részletesen ismertette a negyedik ötéves terv nagyszerű sikereit, majd az ötödik ötéves terv tennivalóit foglalkozott. A most kezdődött tervidőszak fő fejlesztési célja továbbra is elsősorban a tömeges lakásépítés folytatása, az ezzel összefüggő alapközművesítés, valamint az elavult közműhálózat rekonstrukciója. Lakásépítésre több mint 40 milliárd forintot biztosítanak, ami 90 százalékkal több, mint amennyit az elmúlt ötéves tervben erre a célra költött a főváros. Ez 90–100 ezer lakás megépítésére elegendő. Az építkezéseket a már korábban elkezdett lakótelepekre összpontosítják. Befejeződik a lakásépítés Óbudán, Zuglóban, Újpalotán, Pesterzsébeten és más kisebb lakótelepeken. Még 1980 után is folytatják viszont a lakásépítést Újpesten, Kispesten és Csepelen. Új lakótelep építése kezdődik a régi Angyalföld területén és elterjedt a Várterület megújított részén.

Tovább csökkentik az egyszobás lakások arányát. Kiemelten kezelik és előnyben részesítik a vállalati támogatású munkáslakás-építési formát. A lakáselosztásnál megkülönböztetett figyelmet fordítanak a Budapestre lakó munkások, a teremtést közvetlenül irányító dolgozók, a sokgyermekes családok lakáshelyzetének javítására és a fiatal házaspárok családalapításának elősegítésére.

A fővárosi lakóházak felújítására 16 milliárd forint áll rendelkezésre. Ez az összeg 68 százalékkal magasabb, mint amennyit a negyedik ötéves tervben fordítottak hasonló célra. Ez a folyamatos karbantartás mellett lehetővé teszi a lakóházak fokozottabb ütemű felújítását. Öt év alatt 23–25 ezer lakás teljes felújítását és 19–20 ezer lakás fokozott karbantartását tervezik. Különszervezetet létesült a veszélyes hibák haladéktalan javítására.

Közművesítés, közlekedés

Az új lakások közművesítésére 3,7 milliárd forintot fordítanak. A víztermelő kapacitását öt év alatt 17 százalékkal bővíti. 1980-ban Budapest lakosságának 77 százaléka él majd csatornázott területen. A közműves vízellátásra 93–94 ezer, a közüzemi-hálózatba 90–91 ezer lakást kapcsolnak be. Nagyobb gondot fordítanak a szennyvíztisztításra, számottevően növelik a korszerű

fűtéssel ellátott lakások arányát is. A szeméttégetőmű megépítésére 2 milliárd forintot fordít a főváros. Rendbe hozzák a leromlott fürdőket, befejeződik a Gellért rekonstrukciója, elkezdődik a Szechenyi korszerűsítése és megépül végre a Pascal fürdő. 1980-ig négy medencéjének és a négyszer látogató részére szükséges öltözők építését fejezik be. Befejeződik a városligeti park rekonstrukciója is és a társadalmi segítséggel épülő hajógyári sziget rendezése.

Kiemelt feladat lesz továbbra is a tömegközlekedés fejlesztése. Tovább épül a metró, az idén a negyedik negyedében már forgalomba helyezik a Nagyvárad tér–Deák tér közötti szakaszt. 1980-ban a Deák tér, Elmunkás tér, valamint a Nagyvárad tér–Kőbánya–Kispest közötti vonalat is. Egész sor csomópont épül ki, és lehetővé válik a metró Budafok–Rákospalota közötti harmadik vonalának építése is.

A felszíni közlekedés járműbeszerzéseire 2,3 milliárd forintot fordít a főváros. 1000–1100 autóbust, 45 trolit és 80 villamos-, 50 HÉV-szerelvényt vásárolnak ebből a pénzből.

Befejeződik a BAH-csomópont és az Alkotás utca korszerűsítése, sor kerül az M 1-es, az M 7-es autópályák bevezető szakaszának kiépítésére. Már a tervidőszak első felében átadják a forgalomnak a korszerűsített Szentendrei és Soroksári utat, és megkezdődik az M 3-as autópálya bevezető részének építése, de megkezdik az M 4-es és az M 5-ös autópályák bevezető szakaszának kiépítését is.

A Belváros egy részéből kiltják a járműveket és még ez év végén újabb utcák válnak vásárló-sétáló utcákká.

1900 új kórházi ágy

Egészségügyi és szociális ellátásra az ötödik ötéves tervben több mint két és félszer annyi pénz áll a főváros rendelkezésére, mint megelőzően. A kórházi fejlesztések és rekonstrukciók eredményeként 1900 új kórházi ágy létesül, ezáltal 10 százalékkal növekszik a kórházi ágyak állománya, ami remélhetően csökkenti majd a túlszűfolttságot.

A tervezett fejlesztéssel a 10 ezer lakosra jutó kórházi ágyak száma az 1975. év végi 94-ről 1980 végére 98–100 ágyra emelkedik. Mivel azonban a nagyobb beruházások a tervidőszak második felében fejeződnek csak be, egyelőre az elhelyezési gondok alig mérséklődnek a kórházakban.

Szerepel a tervjavaslatban öt új szakorvosi rendelő. Új rendelőintézetet kap a VI., VII., XIII., XIV. kerület, az Őrs vezér téri lakótelep és a XVIII. kerület. A szakosított kőzteti orvosi rendelői számuk 25-ről 30-ra növekszik, a férőhelyek száma 70 százalékkal lesz több, mint a múlt ötéves tervidőszakban volt, a szociális otthonok férőhelyeinek száma 2000-zal gyarapszik, és tervezik 5–6 nyugdíjasház építését is. 22 új gyógyszertár létesül.

Továbbra is elsőként fejlesztik az óvodai hálózat fejlesztését, mivel az óvodáskorú gyermekek létszáma a tervidőszak végére eléri a 88 ezret, ezért mintegy 14 ezer új óvodai férőhelyre lesz szüksége Budapestnek. A tanulólétszám is növekszik, 180 ezer általános iskolás tanulóra kell számítani, ami a múlt tervvel szemben 34 ezerrel több tanulót jelent. Tehát több mint ezer új tanteremre lesz szükség. Az óvodák, iskolák fejlesztése csakis társadalmi segítséggel oldható meg.

Intézkedik a terv a könyvtárhálózat fejlesztéséről, művelődési központok létesítéséről. Befejeződik a XI. kerületi kelenföldi művelődési központ építése, megkezdik a IV. kerületi művelődési központ építését. Korszerűsítik a színházi

épületeket, a Városligetben megépül a Fővárosi Ifjúsági Ház.

ABC-áruház, bevásárlási központ

Tovább korszerűsítik és bővítik a kereskedelmi és szolgáltatási hálózatot. Megépítésre kerül az Őrs vezér téri bevásárlóközpont, az Újpalotai, a pesterzsébeti, a Váci utcai, a kőbányai áruház. Nagy kapacitású ABC-áruházak létesülnek elsősorban a közlekedési csomópontokon és a rekonstrukcióra kerülő kerületi központokban. Folytatják a fővárosi piacok korszerűsítését.

Lényeges javulást szeretne elérni a főváros a levegőtisztaság, a vízszennyezés, a zajártalom és a hulladékszennyterhelés területén.

Megkezdődik Budapest távlati, ezredfordulóig terjedő erdőtelepítésének végrehajtása. Budapest az öt éves terv ideje alatt ezer hektáros telepítések új erdőt. A zöld területek, illetve parkok területe 2300 ezer négyzetméterre növekszik.

A vita során felszólalt Katona Imre, a budapesti pártbizottság első titkára kiemelte az V. ötéves terv nagyszerű távlatait. Amennyiben akkor élünk a lehetőséggel, jól ez a terv a főváros életében történelmi jelentőségű lesz — mondotta, majd kitért arra, hogy a IV. ötéves terv során nem volt meg a fejlesztéshez szükséges kapacitás és ez néhány területen minőségromlást, elmaradást okozott, ami például évi házközvetítéshez vezetett a lakásépítésben.

A múlt tapasztalataiból le kell vonni a tanulságokat, s itt az ideje, hogy tegyünk valamit az akadályok elhárítására, már most az V. ötéves terv kezdetén. Szükség van az erők koncentrálására, mert ilyen széleskörű munkával nem lehet hatékonyan dolgozni. Akadályozta az előrehaladást a komplexitás hiánya is, nincs egy befolyásoló tényező. Lehetetlen állapítani, hogy az új lakótelepekről autóbuszokon hordják iskolába a diákokat, mert helyben nem készült el az iskola.

Kifejtette, hogy az egységes városi kialakításával is törekedni kell és felhívta a figyelmet a társadalmi összefogásnak rejlő nagyszerű lehetőségekre.

Lakásgazdálkodási irányelvek

Az V. ötéves terv lakásgazdálkodási irányelveit Kelemen Lajos általános tanácselnök-helyettes ismertette. E szerint a lakásoknak legalább 70 százalékát munkásoknak kell kiutalni, ezt az arányt mindenütt el kell érni, de ahol nagyobb a munkáskérelmezők száma, ahhoz kell igazodni.

Azokat a lakásigénylőket, akiket 1975. december 31-ig három- vagy annál több gyermekes családként tartották nyilván, juttatni végéig kell, azaz 1977. évtől kezdve a négy- vagy több gyermekes családoknak a kérelem benyújtásáig követően évben belül lakást kell juttatni.

Ennek a feladatnak a végrehajtása során egyedi elbírálás alapján a négy- vagy többgyermekes családoknál a lakáshasználatba-vételi díj teljes összegét, míg a három gyermekesnél részben vagy teljesen el kell engedni.

Jobban elősegítik a jövőben a fiatalok családalapítását, s a lakásjuttatásoknál a fiatal házaspárokat a fiatalok aránya eléri majd a 45 százalékot. A fiatal házaspárok átmeneti elhelyezését 4–5 ezer megteremtett egyszobás komfort nélküli vagy félkomfortos lakást kell felhasználni, amíg a végleges elhelyezésükről gondoskodnak.